

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

In nonam Epistolam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

rasse, nemo dicat, nisi maledicus; nemo credat, nisi ignarus.

In nonam Epistolam.

N O T A I.

De cultu Deiparæ.

Montaltius in hac Epistola, * ut legenti constabit, singulares aliquot, quæ ad Deiparæ cultum & honorem pertinent, quas P. Barrius singulari libro ediderat, pias & familiares exercitationes (vulgò praxes vocant:) impius irriferat & exploferat: utriq̃ue Apologistæ meritas hujus delicti pœnas dederat. Illum defendendum suscepisti Willelme, ut ejusdem criminis reus evaderes. Montaltius, inquis, pietatem adversùs B. Virginem magnum adipiscendæ salutis subsidium esse fatetur, modò ex fidei & charitatis radice nascatur, sed præter hanc, conversionem ad Deum desiderat. Hæc insignis Montaltii, ac tua, qui eam approbas, fraus esse videtur, quod hæc ambigua subnectat, postquam pia illa officia impiè & scurriliter exhibilavit. Quis unquam contrarium docuit? quis nescit, neminem noxæ lethalis reum cœlestem gloriam consequi posse. Sed Barrius, Binetus, aliiq̃ue Scriptores docent, piis illis officiis Deiparam moveri, ut sibi addictis ea gratiæ subsidia obtineat, quæ ad mutationem vitæ, & pœnitentiam peccatorum brevius & facilius conducunt. Dixi esse ambigua, quæ Montaltius subnectit, quòd scilicet ea tantùm officia adversùs Deiparam approbet, quæ à charitatis radice nascuntur. Igitur peccator, qui cha-

* Pag. 217.

ritatem non habet, frustra Mariam implorat, frustra salutatur, frustra illius cultui sese addicit. Nec est, quod falsam illam securitatem exaggeres: quam reverà Jesuitæ non docent, sed cultum erga Deiparam promoveri conantur, quò fiat, ut peccatores illius subsidio freti, convertantur; & justi ad finem usque perseverent. Tu verò Mariæ præsidium salutare innocentibus, & pœnitentibus opportunum agnoscis; de peccatoribus altum files: quasi verò *Refugium peccatorum* jure ipsa non dicatur. Vis deindè * cultum illum certis quibusdam virtutibus annexum esse; quasi verò cum Fide saltem & Spe conjunctus non sit. Doles præterèà majorem, quàm par sit, Mariæ reverentiam exhiberi à non paucis Scriptoribus. Quis, amabò, latriam unquam detulit? Infra latriam omnis alius, quantumvis insignis, cultus congruit. Nec in hoc citare quempiam debueras: qui reverà si secùs sentiat, illius auctoritatem flocci facio. Expectabam, ut diceres, quinam sint falsi honores, quibus Deipara non delectatur: scio quid tibi velis, Jansenii de grege, Magistri opinioni subscribis; utinam erroribus non subscripsisses.

Vis adorationem illam hyperdulix, qua Deiparam Catholici colunt, esse tantùm respectivam, ut Sacramentorum imaginum cultum. Hæc profectò à Theologis non didicisti, sed à quibusdam Anti-Marianis. * Tibi etiam displicet, quod ejus splendorem, potentiam, & dignitatem laudibus extollamus. Ecclesiam accusas cum hæreticis, quæ similibus elogiis Deiparam ornat, dum canit *Salve Regina, Ave Regina cælorum, &c.* Quantum suspicionis & veneni hæc præ se ferant, piis hominibus considerandum relinquo: nempe has laudes *inanes & pueriles* vocas. Et hæc, ut ingenuè loquar, tartareo stylo. Inertes deinde preces & sterilia

* Pag. 218. * Pag. 119.

vota

vota rejicis, quibus ad Mariam confuginus: nullas preces admittis; quas divinus amor & pura charitas non dicit. Miseros sanè peccatores, votis & precationibus interdictos! Quis errorem non videt? Vis nos imitari Mariam: sed imitari nequimus, nisi divinum adjutorium nobis obtineat. Illam igitur precibus & votis, ut illud nobis impetret, sollicitare debemus; idque sincero cordis affectu, in quem reverà non quadrat illud, quod attulisti: *Populus hic labiis me honorat*: quod probè in Phariseos, eorumque successores & imitatores Jansenistas quadrat. Nullum enim unquam apographum, felicius suum archetypum exhibuit. Sycophantæ & hypocritæ malis artibus & fraudibus omnia miscetis; aliis onera gravia imponitis, quæ vix extremo digito delibatis; doctrinam & eruditionem perpetuò jactatis, & vix prima Theologiæ principia tenetis; sacrorum Canonum observationem ad nauseam inculcatis, & Constitutiones Apostolicas in materia Fidei, & Concilia Oecumenica conculcatis; divinam charitatem libri vestri passim concrepant, & plusquam mortali adversus Jesuitas & Romanam Ecclesiam, ne quid dissimulem, odio flagratis.

* Simili modestiæ & pietatis genere, Sacrum Scapulare, Imagines, Rosaria, aliasque precationum formulas, & externa in Beatam Virginem pietatis officia quam plurimis exitiosa esse affirmas. Nemo Catholicus hanc phrasim, quovis modo eam condias, approbet: nec credet esse quam plurimos, qui vanam inde salutis suæ securitatem hauriant. Mox stylum contra divites exeris. Quid tibi velis, sat scio: emungere marsupia satagitis. Quis autem, ut dicis, spernit Christi & Mariæ paupertatem? Id sanè pietas erga Virginem impetrat, ut divinas illius virtutes imite-

* Pag. 220.

K 3

mur.

mur. Quis porrò flagitiosis hominibus persuadet, ut in suis flagitiis perseverent? apage istas calumnias, quas una Jansenistarum officina cudere potuit. Quasi verò præfati Scriptores ad omnia bona Christianos non hortentur; justos, ad perseverantiam & majorem perfectionem; peccatores ad pœnitentiam; divites, ad eleemosynam & divitiarum contemptum; pauperes ad patientiam; & quò hæc faciliùs obtineant, ad singularem pietatis cultum erga Deiparam. Quis hæc carpat, nisi Anti-Marianus? quis irrideat, nisi hæreticus, vel impius? quis Pharisaici ritus loco habeat, nisi Jansenista? dissimula, quantum libet: exteriorem illum Deiparæ, & Sanctorum cultum manifesto ictu impetis. Nec verò Barrius illo contentus interiorem virtutum praxim, Fidei, Spei, Charitatis, Pœnitentiæ negligit, seu negligendam curat; neque Lectores ab iis virtutibus distrahit. * Quod quàm falsò imponas religiosissimo seni de rebus ad excolendum animum pertinentibus benemerito, & singulari pietatis amorisque erga Deiparam & Sanctos studio flagranti; nemo Catholicus non videt. Increpas illum, quod Deiparæ cultum absolutum, non respectivum, ut vocant, esse scripserit, ad mirabilem ejus excellentiam terminatum. Quasi verò Theologi omnes id non doceant; quasi verò Mariæ pulchritudo in se, & propter se (non tamen ultimò:) amari non possit; & impium, absurdum, ridiculum & stultum dictu sit, in sanctissima Eucharistia suscipienda, singularem illum pietatis erga Virginem affectum induere, quòd Christi Corpus ex purissimo Mariæ sanguine compactum sit. Et hæc stulta, atque Ecclesie scandala, & hæreticorum ludibria vocas? nec te pudet? ô monstrum!

Theophilum Raynaudum contrà Barrium in hanc rem adducis; non tam ut Barrium confutes, quàm ut eundem

* Pag. 221.

euudem Raynaudum fugilles, quem in multis nugatum esse dicis. Disputatio Theophili contra Barrium merè scholastica fuit; ingeniorum non voluntatum dissensione suscepta. Alter rigore scholastico discutit, ponderat, atque improbat nonnulla pietatis officia, quæ Theologiæ Asceticæ & simpliciorum pietati facilè indulgentur: alter verò charitatis ardore succensus, piorum hominum pietati, ac sinceræ fidei aliqua permittit, quæ alioquin scholarum rigor minimè permetteret. Dum Theophilum carpis, Leonem dormientem excitas. Nihil vobis hæctenus formidabilius fuit, quàm ne hic auctor omni literaturæ genere præditus, in Theologicis acutus, profundus, solidus, in doctrina Patrum versatissimus, utraque eruditione sacra & profana ad stuporem instructissimus, uno verbo, qui majore facilitate libros scribat, quàm alter exscribat, ne hic, inquam, stylum adversum vos exerceret. Egregiè præluserat contra Gibium Jansenii prodromum; foeliciter cœperat contra errorem de Duplici Capite: exin aliis, ut fors tulit, dissertationibus omnino distractus, vobis pepercit; sed nondum receptui cecinit; sat citò, si sat benè. Tibi saltem imputa, si fortè aliquando illius manu vapules: ne dubita, probè tibi furfures excutiet, ac te solita strigili defricabit. Quod subnectis à Sanjurio dictum, Barrius non negat, nec adversatur: & si Montaltius nihil aliud dixisset, ab re illi vitio verteretur.

* Demum reprehendis *exilia hujusmodi pietatis languidioris officia & minutiores devotiones* in totam Ecclesiam spargi. Animum tuum satis aperis: gravem pietatem, & severam Religionem postulas: hoc prætexis nomine fraudem: te satis superque prodidisti. Quibus adhæreas, jam constat. Purum illum amorem spirare videris, & spiritu Evangelico duci; spurio

rio tamen, hoc est, Janseniano, ut molliùs loquar, cum Calvinianum meritò dicere possim. Frustrà igitur de altero Apologista quereris, cùm ille Montaltium mitiùs, quàm par esset, exceperit.

N O T A I I.

De stupro sententia Baunii.

Montaltii malitia, in referenda Baunii opinione, nullam prorsus excusationem admittit: nempe illam refert, perinde atque si Virgo ita sui corporis domina esset, ut ad omnem usum eo uti posset, ac proinde sese licetè prostitueret: hinc *lutulentam* illam & *inauditam* opinionem vocat. Tu quoque Willelme, Montaltii vestigiis tuo more insistis. Quasi verò herus, servi sui dominus non sit, licet ad turpem usum eo uti nequeat. Idem dico de omnibus aliis, quæ sub dominium cadunt. Sic Virgo sui corporis ita est domina, ut illud citra Parentum injuriam, ad honestos scilicet usus, alteri tradere possit: hinc si nubat, etiam invitis parentibus, matrimonium legitimum est, juxta Tridentinum sess. 24. in Decreto de reformatione Matrimonii. Hinc si Virgo sese alteri volens prostituat, peccat haud dubiè contra castitatem stuprator, at minimè contra justitiam; nisi fortè aliquod damnum Virginis parentes, aut detrimentum indè patiantur. Hæc est Baunii opinio, quam ipse accepit à Bannez, Navarro, Petro à Navarra, Soto, Graffio, Megala, citatis ab Apologista; ad quem te remitto, quia rem hanc egregiè discussit. Si vis, adde alios, scilicet Sanchez de Matrim. lib. 7. disp. 14. num. 1. Valquez opusc. de restit. c. 3. §. 1. dub. 1. n. 6. Lessium lib. 2. c. 1. dub. 1. Coninck de Sacram. tom. 2. disp. 7. dub.

7. dub. 4. n. 19. & plures quos refert & sequitur Diana I. part. tract. 17. resol. 12. Item Responsum illud editum Parisiis an. 1655. cui 18. Curiones & 12. Doctores Sorbonici subscripserunt in Matrimonii causa; quia hujus responsi veritas eo præsertim fundamento nititur, quod usus corporum, licitus scilicet, ad filios-familias, non ad parentes pertineat! Quod autem in stupro Virginis consentientes, virginitatis circumstantia in confessione necessariò explicanda non sit, docet De Lugo de Pœnit. disp. 16. sect. 4. num. 218. Ubi citat Soto, Suarez, Vasquez, Lessium, Sanchez, Coninck, Navarram, Tannerum, Megala, Molfesum, Dianam, additque num. 227. stuprum distinctam speciem inducere, quando intervenit violentia, aut raptus, aut dolus, aut aliud injustitiæ genus. Sed pudet diutiùs tractare fœces, quas toto libro passim aggeris. Quid aliud, quæso, scurra fœculentus effunderet?

N O T A I I I.

De Voluptatibus licitis.

Turpissimam recentioris Apologistæ, illius scilicet, quem furiosum & immanem vocas, doctrinam commemoras; * qui scribit, multos graves Theologos docere, voluptates gustus æquè licitas esse, ac auditus, odoratus, aspectus; easque moderatas scilicet, ex se indifferentes esse; & hanc doctrinam turpissimam censes, quam tamen docuere D. Bonaventura in 2. dist. 41. a. 1. q. 3. Scotus ibidem a. 1. concl. 1. Ockamus in 1. q. 1. ad 1. Almainus tract. 1. moral. c. 14. Major in 4. dist. 31. concl. 7. Vis recentiores? Tabiena v. ebrietas n. 3. Navarrus Manual. c. 23. n. 119. qui citat Cajet. in summa. Toletus lib. 8.

* Pag. 223.

c. 62. Lessius lib. 4. c. 3. n. 6. Summa Benedicti lib. 4. pag. 368. Ludovicus Bail pag. 555. & plures alii, qui docent, peccatum gulæ non esse mortale, nisi sequatur damnum aliquod notabile corporis, vel offendiculum. Immo S. Thomas 2. 2. q. 150. art. 2. ad 3. peccatum gulæ constituit in gravi aliquo corporis incommodo ex ciborum superfluitate. Sed declamatorem agis. Ergone, inquis, nullum aliud Christianæ temperantiæ officium est, quàm ut nos ab illicitis & valetudini noxiis voluptatibus retrahat? ô bone, tuo te pugione confodisti. Non agitur de virtutis actibus, sed de indifferentibus; agitur de iis voluptatibus, quas licitas esse agnoscis, quandoquidem vis temperantiam à licitis quoque retrahere. Igitur si quis eas amet, illicitum quidpiam non amat; igitur non peccat; nam licet temperantiam non exerceat, à gulæ tamen vitio abstinet. Locus Ciceronis, quem adducis, ad rem nostram non facit, cum loquatur de intemperantissimis hominibus, quorum Deus venter est. Quis porrò negat, immoderatas gustus voluptates vitiosas esse?

Nec est, quod Epicurum, vel Julianum Pelagii defensores acerrimum, hujus dogmatis auctores esse fingas; cum celeberrimi suffragatores non desint. * Longissimus ille Augustini locus tibi adversatur; nec enim libidinem illam, vel cupiditatem tantulum immoderatam hujusmodi voluptatum, tam turpem, aut virtutibus inimicam esse voluit; sed minimum quid appellat: & licet malum esse dicat, si jam *suppleta necessitate*, amor edendi animum sollicitat, quia non nihil intemperantiæ est; nusquam tamen dixit, esse lethalem noxam. * Subnectis Jesuitas *concupiscentia vitium* non agnovisse, qui fuit Juliani error, ac proinde erroneam & hæreticam eorum doctrinam esse;

* Pag. 224. * Pag. 225.

cum

cum appetitum illum naturalem esse censeant, quæ ipsissima est *concupiscentia*, primævi peccati miserri-
 mum gerimen. Vah stultum caput. Quis unquam ne-
 gavit vitiosam esse *concupiscentiam* & propensionem il-
 lam ad illicitas voluptates? quis tamen, nisi amens,
 nisi demens, nisi Jansenista, omnes voluptates esse
 illicitas, omnes motus appetitus, immoderatos, &
 quemlibet motum immoderatum scilicet, *concupiscen-*
tia, esse peccatum mortale sentiat? hanc distinctio-
 nem peccati mortalis & venialis rides; sat scio: sed
 eam Ecclesia, quod mihi fatis est, agnoscit. Non du-
 bitant etiam Jesuitæ, quin optimum factu sit, absti-
 nere à licitis, ut ab illicitis abstinere discamus: vo-
 bis sanè suo prælucent exemplo. Utinam Parochi ve-
 stri tam tenui victu suas mensas condirent! Non ne-
 gant etiam, quin *concupiscentia* coërcenda sit, jejuniis
 frangenda, aliisque piis cruciatibus in ordinem redi-
 genda. Sed hæc vobis est terra Australis incognita.
 Quid ergo Augustini loca frustra in hanc rem conge-
 ris? quem hostem petis, mi homo? sed tandem vi-
 deo, quid tibi velis cum tuo Jansenio: Vis actum om-
 nem peccatum esse, qui à Christiana virtute, immò
 & Charitate profectus non sit. Sed erras; nam multæ
 sunt Christianæ virtutis actiones, licet Charitas ab-
 sit; ut Fidei, Spei, Pœnitentiæ: sunt etiam aliquæ
 virtutes naturalis ordinis: sunt demum aliquæ actio-
 nes ex se indifferentes; id est, quibus ad bonum &
 malum finem uti possumus. Hinc ruit tuum illud ar-
 gumentum.

Alius porrò fuit Augustinianæ disputationis scopus
 & finis, quàm quem hoc loco Jesuitis ineptè applicas.

* Agnoscunt ipsi peccatum Originale, & fomitem
 peccati *concupiscentiam*; nec eam ullo modo laudant:
 corpus tamen per se non malum castigant, ut rationi

serviat

* Pag. 226.

ferviat, ne scilicet voluntas corporis illecebris capta, iis contra legem Dei adhæreat. Sed bonus sum, qui hîc disputo, ubi nulla est prorsus difficultas, nisi quam tua inscitia finxit, utpotè qui appetitum à *concupiscentia*, peccatum mortale à veniali, actum naturalem virtutis à supernaturali, ut vocant, licitum ab illicito, objectum indifferens à turpi & honesto, actionem non malam à bona, præceptum à consilio, bonum opus à meliore, doctrinam Catholicam ab Hæretica, Jesuitas demum à Pelagianis nullatenus distinguis. Quæ cum ita sint, sapientibus cogitandum relinquo, utrùm is, qui hæc aliaque hujusmodi non distinguit, dignus sit, qui cum Theologis disputet.

In decimam Epistolam,

N O T A I.

De absolute differenda.

Recentiorum Apologistarum ultrò hîc infectarum, eò quod scripserit, iis denegandam absolute plerumque non esse, qui vitiosam aliquam peccandi consuetudinem contraxerunt, quam scilicet ex animo detestantur, & sincerè ab ea liberari percipiunt; & licèt Confessarius certus non sit, fore, ut pœnitens à peccato absteat, si alioquin rectè dispositus sit, etiamsi dubitet de firmitate & constantia sui propositi, eum absolvi posse: * Quid in hac doctrina tam vehementer exaggeres, non invenio; nec ullam in ea video rationis depravationem, nec temerarium antiquitatis contemptum, nec S. Caroli auctoritatem ludibrio habitam, nec Episcoporum Galliarum dignitatem

* Pag. 244.